

ไสยศาสตร์เขมรเบื้องต้น : ศึกษาเพื่อความเข้าใจ*

อาจารย์กังวล คัชชिมา**

ไสยศาสตร์ เป็นศาสตร์แห่งความลึกลับที่คนทั่วไปให้ความสนใจและเชื่อถือตามฐานานุกรมที่แต่ละคนได้มีประสบการณ์สัมผัสมาตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ให้ความหมายว่า “ลัทธิอันเนื่องด้วยเวทมนต์ คาถา ซึ่งเชื่อว่าได้มาจากพราหมณ์”

ส่วนในพจนานุกรมเขมร ฉบับพุทธศาสนบัณฑิต อธิบายดังนี้

ไสย (บาลี *เสยฺย* ; สันสกฤต *เศรยฺส*) ประเสริฐวิเศษ : *คัมภีร์ไสย, ตำราไสย* คัมภีร์หรือตำราอันประเสริฐวิเศษ (คำเขมรโบราณที่นับถือลัทธิพราหมณ์ เรียกยกย่องลัทธินี้ว่า ประเสริฐวิเศษ ; เขมรสมัยปัจจุบันก็ยังเชื่อว่า *ไสย* เป็นคัมภีร์หรือตำราพราหมณ์ แต่เชื่อว่าไม่ประเสริฐ เพราะเห็นว่า *ลัทธิพุทธ* ประเสริฐกว่า) ๑ ถ้าเรียงนำหน้าคำอื่นอ่านว่า ไส-ยะ, เช่น *ไสยมนต์, ไสยเวท, ไสยศาสตร์, ไสยศาสน์* มนต์, วิชา, คัมภีร์, คำสอนอันเป็นลัทธิพราหมณ์หรือเป็นลัทธิอื่นนอกลัทธิพุทธ (ตามความเชื่อของเขมรสมัยปัจจุบัน) ฯลฯ

ที่มาของคำว่า ไสย ในคำว่า ไสยศาสตร์ มีที่มาหลากหลายตามความเข้าใจของผู้ที่อธิบาย เท่าที่ผู้เขียนประมวลได้มีด้วยกัน 3 นัย คือ

1. มาจากภาษาบาลีว่า *เสยฺย* “ดีกว่า, ประเสริฐกว่า” เพราะฉะนั้น คำว่า ไสยศาสตร์ ท่านจึงแปลว่า “ความรู้ที่ประเสริฐกว่า, ความรู้ที่ดีกว่า” เพราะคนโบราณได้ใช้ความรู้เหล่านี้เป็นกำลังใจในการต่อสู้กับภัยอันตราย เวลามีกการรบราฆ่าฟันกัน เวลามิโรคภัยไข้เจ็บหรือเหตุการณ์บางอย่างที่ทำให้ไม่สบายใจ เป็นทุกข์กังวลใจ ก็ได้ใช้ศาสตร์นี้ในการช่วยเหลือ จึงถือว่าเป็นศาสตร์ที่ประเสริฐกว่า ที่ดีกว่าศาสตร์ทั่วไป

*ผู้เขียนขอขอบคุณอาจารย์อุเทน วงศ์สถิตย์ ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการเขียนบทความนี้

**อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี

2. มาจากภาษาบาลีว่า เสยฺย หรือ เสยฺยา “การหลับ, การนอน” ไสยศาสตร์ ท่านจึงแปลได้ความว่า “ศาสตร์แห่งการหลับไหลหรือศาสตร์ของผู้หลับ” ซึ่งจะตรงกันข้ามกับ พุทธศาสตร์ ที่แปลว่า “ศาสตร์แห่งผู้ตื่น” ท่านอธิบายความว่าคนที่งมงายอยู่กับไสยศาสตร์ จะไม่มีวันพบอมตธรรมทางพระพุทธศาสนาได้เลย

3. มาจากคำว่า ไสว ซึ่งก็หมายถึงพระศิวะ ผู้เป็นเทพเจ้าแห่งศาสนาพราหมณ์ เพราะท่านเชื่อว่าไสยศาสตร์มีต้นเค้ามาจากคัมภีร์อาถรรพเวทในศาสนาพราหมณ์

ในสังคมไทยยังมีคนที่เชื่อเกี่ยวกับเรื่องไสยศาสตร์อยู่เป็นจำนวนมากตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังปรากฏอยู่ในวรรณคดี สมุดข่อย คัมภีร์ใบลาน และการสืบทอดกันในสำนักต่างๆ ปัจจุบันเมื่อพูดถึงไสยศาสตร์ คาถา อาคม คนส่วนมากมักนึกถึงไสยศาสตร์เขมร ซึ่งมีความเชื่อว่าคลัง ศักดิ์สิทธิ์กว่าไสยศาสตร์ทั่วไป การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับไสยศาสตร์เขมร จะช่วยให้เข้าใจสังคมและวิถีชีวิตของคนชาวเขมรได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ไสยศาสตร์เขมรในบทความนี้หมายรวมเอาทั้งเขมรในราชอาณาจักรกัมพูชาและเขมรถิ่นอีสานตอนใต้ของไทยด้วย เพราะมีรูปแบบความเชื่อ หรือประกอบพิธีกรรมคล้ายๆ กัน ผู้เขียนอาศัยเอกสารเกี่ยวกับเรื่องไสยศาสตร์ที่เป็นภาษาเขมรเป็นหลัก และอาศัยคำบอกเล่าของผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องไสยศาสตร์ต่างๆ มาประกอบ พอให้เห็นภาพไสยศาสตร์เขมรได้อย่างกว้าง ๆ

นักปราชญ์ทั้งของไทยและเขมรต่างก็ให้ความหมายของไสยศาสตร์ว่ามีต้นกำเนิดมาจากคัมภีร์อาถรรพเวทของศาสนาพราหมณ์ เพราะมีรูปแบบและลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่เท่าที่ผู้เขียนได้เคยศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับตัวคาถา อาคม ทั้งของไทย ลาวและเขมร พบว่าตัวคาถาอาคมส่วนมากมักเป็นภาษาบาลีร่วมกับภาษาของชาตินั้นๆ คู่กันไป มักไม่ค่อยปรากฏคาถาอาคมที่เป็นภาษาสันสกฤต ยกเว้นคำว่า โอม ซึ่งมักจะเป็นคำเริ่มต้นของคาถา ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องหนึ่งที่ควรศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของไสยศาสตร์ได้อีกทางหนึ่ง

ในเขมรโบราณไม่ปรากฏจารึกที่กล่าวถึงเรื่องไสยศาสตร์โดยตรง แต่ยังมีกล่าวถึงในลักษณะอื่นๆ เช่น ในจารึกสดกถกรรม K.235 กล่าวถึงคุณลักษณะของพราหมณ์หรือฤษยทามะ ผู้ประกอบพิธีเทวราชเป็นครั้งแรก ในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 2 (พ.ศ.1345-1393)ว่า *ปราชญ์ ลีทธิวิทยา* แปลว่า “ผู้เป็นนักปราชญ์ ผู้มีฤทธิ์อำนาจ” พราหมณ์หรือฤษยทามะนี่เองที่เป็นผู้ประกอบพิธีตามคัมภีร์วินาศิยะในการประกาศอิสรภาพเขมรไม่ให้ตกอยู่ในใต้อำนาจชวาอีกต่อไป ซึ่งเมื่อพิจารณาถ้อยคำในจารึกแล้ว พิธีที่ประกอบในครั้งนี้น่าจะได้รับอิทธิพลมา

จากศาสนาพราหมณ์ แต่เนื่องจากผู้เขียนยังมิได้ศึกษาคัมภีร์อาถรรพเวทอย่างละเอียดจึงไม่อาจระบุว่าพิธีเหล่านี้มีอยู่ในคัมภีร์อาถรรพเวทหรือไม่

จารึกที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในเขมรโบราณ เช่นจารึกซบบากหรือจารึกโคกสะแกราช (พ.ศ.1609) ก็ปรากฏว่ามีกล่าวถึงการประกอบพิธีมิให้ชาวภูพานเขมรเหมือนกัน โดยมีการสร้างพระพุทธรูป 9 องค์ในการประกอบพิธี แต่ในจารึกมิได้บอกอย่างชัดเจนว่าประกอบพิธีอย่างไร หรือใช้คัมภีร์อะไร แต่ก็ยังเป็นหลักฐานยืนยันได้ว่า ทางศาสนาพุทธในเขมรโบราณก็มีการประกอบพิธีกรรมในลักษณะคล้ายกับไสยศาสตร์ในปัจจุบันด้วยเหมือนกัน ซึ่งก็อาจเป็นแบบเดียวกันทั่วไปในประเทศที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ควบคู่กันไป ดังที่ศาสตราจารย์กอมบริดจ์ แห่งมหาวิทยาลัยออกฟอร์ด ผู้เรียบเรียงเรื่อง Theravada Buddhism ได้ทำงานวิจัยภาคสนามในลังกา แล้วนำมาเสนอในเรื่อง Precept and Practice : Traditional Buddhism in the Rural Highlands of Ceylon โดยยืนยันว่าไสยศาสตร์เป็นส่วนสำคัญของพุทธศาสน์ตลอดมาแต่สมัยพุทธกาลจนปัจจุบัน²

ในสมัยต่อมา เขมรเริ่มปรากฏการใช้ไสยศาสตร์อย่างชัดเจนขึ้นในหลักฐานที่เป็นเอกสาร โดยแทรกอยู่ในวรรณคดีต่างๆ เช่น เรื่องมรณมาตา สังข์สีลปชัย สัพพสิทธิ และกาก็ เป็นต้น ซึ่งมีการกล่าวถึง คาถา อาคม เวทมนต์ต่าง ๆ และมีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

คนเขมรใช้ไสยศาสตร์ทุกลำดับขั้นฐานะทางสังคมและมีหลากหลายรูปแบบมาก ผู้เขียนแยกออกเป็นกลุ่มตามวัตถุประสงค์การใช้ แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ไสยศาสตร์เพื่อการรักษา ไสยศาสตร์เพื่อการป้องกัน และไสยศาสตร์เพื่อการทำลาย

1. ไสยศาสตร์เพื่อการรักษา

ไสยศาสตร์ประเภทนี้มักเรียกว่า “ไสยขาว” เพราะเป็นประโยชน์ต่อผู้คน ส่วนมากมักจะเป็นการใช้วิชามนต์ คาถา อาคม ร่วมกับการใช้สมุนไพรต่าง ๆ ในการรักษาโรค เพราะคนเขมรเชื่อว่าโรคภัยไข้เจ็บเกิดขึ้นได้ด้วย 3 สาเหตุใหญ่ ๆ คือ 1. เป็นโรคแท้จริง เช่น ไข้จับสั่น ไข้หวัด ฝีดาษ อีสุกอีใส เป็นต้น 2. โรคที่เกิดจากการทำของคน เช่น ปอบลึง

² ส. ศิวรักษ์. พุทธกับไสยในสังคมไทย. (กรุงเทพ, เรือนแก้วการพิมพ์, 2538) หน้า 15.

ถูกปล่อยของเข้าตัว ถูกทำร้ายด้วยไสยศาสตร์ต่าง ๆ เป็นต้น 3. โรคที่เกิดจากภูติผีปีศาจ เช่น ทำให้บ้า เสียสติ ปวดท้อง จุกเสียด ร้อนรุ่ม พุดจาไม่ได้ เป็นต้น หมออาคมที่รักษามักจะเอาวัน เดือน ปีเกิดของคนป่วยมาตรวจดูชะตาเสียก่อน ดูสมุฏฐานของโรคนั้นๆ แล้วจึงทำการรักษาโดยใช้คาถา อาคมหรือสมุนไพรรักษาตามวิธีการที่เรียนมา

ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้หญิงเริ่มตั้งครรภ์ หมอยาโบราณจะให้กินยาสมุนไพรรักษาเพื่อบำรุงเด็กในท้อง และสามีต้องไปหาหมออาคมให้จารยันต์ คาถาลงบนแผ่นตะกั่ว ม้วนมัดกับเชือกเป็นตะกรุดให้ภรรยาที่กำลังท้องคาดเอาไว้ เพื่อป้องกันอันตรายจากภูติผีปีศาจ หรือไว้สำหรับให้เด็กคล้องคอหลังจากคลอดแล้วก็ได้

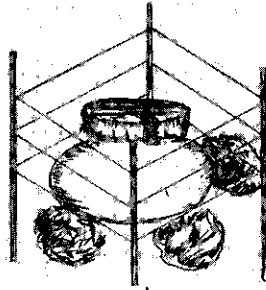
๙	๑๘	๒๗	๓๖	๔๕
๑	๑๐	๑๙	๒๘	๓๗
๒	๑๑	๒๐	๒๙	๓๘
๓	๑๒	๒๑	๓๐	๓๙

ยันต์ สำหรับจารลงบนแผ่นตะกั่ว ป้องกันอันตราย

2. ไสยศาสตร์เพื่อการป้องกัน

ไสยศาสตร์ด้านนี้ใช้ในการป้องกันอันตรายต่างๆ ที่เกิดจากภูติผีปีศาจจากโจรผู้ร้าย จากข้าศึกศัตรู มักเป็นคาถา อาคมคงกระพัน ชาตรี ยิ่งไม่ออก ฟันไม่เข้า หนิงเหนียว มีการใช้ตะกรุด ผ้ายันต์ เสื้อยันต์ สักยันต์ รวมไปถึงการใช้วุ้นหรือสัตว์บางชนิดมาประกอบรวมด้วย

ตัวอย่างเช่น ยาอมหนิงเหนียว ต้องประกอบพิธีในวันเสาร์ โดยเอาตัวยาคูที่กำหนด 8 ชนิดเท่าๆ กันรวมลงในหม้อดิน แล้วเทน้ำใส่พอสมควร ก่อนที่จะยกหม้อขึ้นต้มนบนเตาไฟ ต้องล้อมสายสิญจน์เป็นวงรอบพร้อมสวดคาถาว่า พุทฺธํ สัมมาธิ ธัมมํ สัมมาธิ สังฆํ สัมมาธิ 7 จบ จากนั้นยกหม้อต้ม เคี่ยวจนได้ตัวยาคูที่ต้องการแล้ว เวลาอมต้องท่องคาถาว่า โอม ฤาสัก ฤาสัก ฤาสักนำกำลัง สวาหะ เอหิมะมะ 7 จบ จะทำให้หนิงเหนียว ทนทานต่อ ศาสตร์ารูททั้งหลายได้

ภาพหม้อสำหรับต้มเคี้ยวอมหนังกเหนียว

3. ไสยศาสตร์เพื่อการทำลาย

ไสยศาสตร์ด้านนี้มักถูกเรียกว่า “ไสยดำหรือมนต์ดำ” เพราะมีความชั่วร้ายแฝงอยู่และใช้เพื่อให้คนอื่นได้รับทุกขกรรมจนอาจถึงแก่ชีวิตได้ เช่น เสกกระโถนเงิน กระโถทอง หรือหนังวัวหนังควายเข้าท้อง ไขว้ธนูทำร้ายคนอื่น เป็นต้น ซึ่งไสยศาสตร์ประเภทนี้มาสนใจที่จะเรียนรู้ให้เข้าใจ มากกว่าที่จะเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ ครั้งหนึ่งผู้เขียนเคยขออนุญาตลุงซึ่งมีความรู้เชี่ยวชาญด้านนี้พอสมควร ให้ช่วยฝากเรียนวิชาเหล่านี้จากอาจารย์ที่มีชื่อเสียงท่านหนึ่ง แต่ก็ได้รับการคัดค้านไม่ให้เรียน ท่านให้เหตุผลว่าไสยศาสตร์ด้านนี้เป็นศาสตร์ด้านมืด เป็นศาสตร์ที่ต้องคำสาป เพราะถ้าใครได้เรียนรู้และนำไปใช้แล้ว จะทำให้ชีวิตไม่มีความเจริญรุ่งเรือง ทำสิ่งใดก็จะติดขัดไปหมด ในเอกสารเขมรที่เขียนเกี่ยวกับไสยศาสตร์ด้านนี้ได้บอกไว้ว่า ผู้ที่เรียนวิชาด้านนี้ถ้าภายใน 1 ปีไม่ได้ปล่อยของออกไปทำร้ายคนอื่น มนต์ดำนั้นจะย้อนกลับมาทำร้ายคนในครอบครัวตัวเอง เช่น ทำให้เจ็บป่วยหนัก ป่วยเรื้อรัง ผอมแห้งแรงน้อย ทำการทำงานไม่ได้ ทำมาค้าขายไม่ขึ้น เป็นต้น ทำให้ในปัจจุบันมนต์คาถาด้านนี้จึงมีผู้สืบทอดน้อยลงมาก ทั้งในเขมรก็มพูชา และในเขมรถิ่นอีสานล่างของไทย

การเรียนวิชาอาคมทั้งหลายของเขมรนั้น มีข้อกำหนดไว้ว่า ถ้าเริ่มเรียนวันพุธหรือวันจันทร์ จะเรียนไม่สำเร็จ ถ้าเริ่มเรียนวันอาทิตย์หรือวันศุกร์ จะสำเร็จปานกลาง แต่ถ้าเริ่มเรียนวันเสาร์หรือวันอังคาร จะสำเร็จสมประสงค์ทุกอย่างและสามารถจำมนต์ อาคมต่างๆ ได้จนวันตาย

ส่วนข้อห้ามสำหรับผู้ที่ยื่นวิชาอาคมเขมนั้น มีข้อห้ามเป็นคำกลอนไว้ว่า

กาลิตหูกเรฐทากุลล้วย	เวฎุโฐลล้วยตาณบุง
๗ เก็ด ๗ เกษ กุสิญช	ภักศเนฆเนฆะวิฎาณ
๑๒ เก็ด ๑๒ เกษทชกลช	กุสิญชเรฆเกศชโฎ
๓ เก็ด ๓ เกษชณะชก	กุสิญชกุสิญชเรฆโฎ
๕ เก็ด ๕ เกษชชชชชชชช	ลล้วยลล้วยโฎชณะชชชชชชชช
๕ เก็ด ๕ เกษชชชชชชชช	กุสิญชชชชชชชชชชชชชชช

วิฎาณชชชชชชชชชชชชชช

สรุปความว่า “วันขึ้นและแรม 7 ค่ำ ห้ามกินมะพร้าว วันขึ้นและแรม 12 ค่ำห้ามกินเผือก วันขึ้นและแรม 3 ค่ำ ห้ามกินผักที่เป็นใบไม้ใบป้า วันขึ้นและแรม 9 ค่ำห้ามกินน้ำเต้า มิฉะนั้น คาถาอาคมจะเสื่อม” และข้อห้ามนี้ก็เป็นที่ต้องยึดถือตลอดชีวิต

ไสยศาสตร์ของเขมนั้นยังมีความเชื่อและข้อห้ามอีกมากมายของไสยศาสตร์แต่ละแขนงที่ไม่ได้กล่าวถึงในที่นี้ ผู้เขียนจะกล่าวถึงความเชื่อและไสยศาสตร์เขมรส่วนหนึ่งที่มีผู้สนใจได้ถามอยู่เสมอเวลาพูดถึงไสยศาสตร์เขมร คือ เรื่องปอบ กระสือ การปล่อยของต่างๆ เช่น กรรไกรเงิน กรรไกรทอง หนังกว๊ว หนังกวาย เข้าห้อง เป็นต้น

ปอบ (เขมรเรียกว่า ฝาย อ่านว่า อาย)

ในเมืองไทยมักจะสับสนระหว่าง ปอบ กับ กระสือ อยู่เสมอ หรือบางครั้งใช้สลับกันโดยคิดว่าเป็นชนิดเดียวกันก็มี แต่ตามความเชื่อของคนเขมร ระหว่าง ฝาย อ่านว่า อาย “ปอบ” กับ ฐุบ์ อ่านว่า ระมบ “กระสือ” มีการแบ่งแยกกันอย่างชัดเจน

ตามความเชื่อของคนเขมรว่า ปอบหรืออายนั้นมักจะเกิดในตัวผู้หญิงที่เรียนมนต์เสน่ห์มหานิยม เมื่อใช้มนต์เสน่ห์นั้นนานๆ ไป มนต์เสน่ห์นั้นจะกลายเป็นปอบเข้าไปสิงอยู่ในตัวของคนนั้น บางท่านบอกว่าผู้หญิงที่เรียนมนต์เสน่ห์แล้วประพาศผิดผิดข้อห้าม มนต์เสน่ห์นั้นจะกลายเป็นปอบเข้าไปสิงอยู่ในร่าง แต่มารดาผู้เขียนเคยเล่าให้ฟังว่ามียายแก่ในหมู่บ้านคนหนึ่ง (จังหวัดบุรีรัมย์) เป็นปอบ เพราะเรียนมนต์อาคมที่ทำให้ปลุกข้าวออกรวงมีผลดก ดังนั้นที่นางของแกจึงได้ผลผลิตมากกว่านางในที่ใกล้เคียง ต่อมาทำผิดข้อห้ามที่จะต้องถือ มนต์อาคมนั้นจึงกลายเป็นปอบสิงอยู่ที่ตัวแก คนเขมรเชื่อว่าเวลาคนที่ถูกปอบสิงไม่พอใจใครหรือโกรธซึ่งใครวิญญานปอบในตัวจะออกไปเข้าคนนั้นทำให้ถูกเสียดปวดท้อง

พรั่นเพื่อหรือหมดสติไปเลยก็มี ดังนั้นจึงมักไม่มีใครกล้าทำให้คนเจ้าของปอบไม่พอใจหรือทำให้โกรธ เพราะกลัวอันตรายจากปอบ วิธีการดูว่าผู้ใดมีวิญญาณปอบสิงอยู่ ให้สังเกตดูที่ตา เพราะดวงตาจะไม่มีแววตาหรือไม่มีเงาจากภายนอกปรากฏอยู่เหมือนตาคนทั่วไป ดังนั้นคนที่ปอบจึงมักจะก้มหน้า ไม่ค่อยสบตากับคนอื่น เพราะกลัวคนอื่นจะรู้ว่าตัวเองเป็นปอบ

เล่ากันว่า เวลากลางคืน วิญญาณปอบจะออกจากร่างไปหากินของโสโครกต่าง ๆ หรือกินลูกกบลูกเขียด มักจะปรากฏรูปร่างเป็นดวงไฟสีเขียวหรือม่วงเขียวใหญ่กว่าแสงที่ห้อย แต่ไม่กระทบริบ จะมีแสงสว่างโร่ ล่องลอยเรียกพื้นดินไป ยกเว้นตอนที่หลบหลีกอันตรายจะสามารถดับแสงไฟได้ คนที่เคยเห็นเล่าให้ฟังว่าวิญญาณปอบนั้นจะมีไส้ห้อยรุงรังติดไปด้วย ส่วนที่เป็นแสงสีเขียวนั้นเป็นส่วนหัว บางคนบอกว่ามีลักษณะกลมๆ แต่บางคนบอกว่ามีลักษณะเป็นใบหน้าคน ไส้ที่ห้อยรุงรังนั้นเป็นไส้ของเจ้าของร่างนั่นเอง ถ้าในระหว่างที่หากินอยู่ ไส้นั้นเกิดไปติดพวงพานหรือถูกผู้มีวิชาอาคมแก่กล้าจับมัดเอาไว้ คนผู้เป็นเจ้าของร่างจะตายทันที

แหล่งที่วิญญาณปอบชอบไปหากินนั้นนอกจากจะหากินลูกกบลูกเขียดตามท้องนาแล้ว มักจะชอบไปยังบ้านที่มีการคลอดลูกใหม่ๆ เพราะจะมีเลือดไหลลงไปใต้ถุนบ้านหรือใต้แคร่ที่คลอดลูก เชื่อกันว่าถ้าปอบได้กินเลือดนั้นแล้ว ผู้ที่คลอดลูกนั้นจะเจ็บป่วยและอาจถึงตายทั้งแม่ทั้งลูกได้ ดังนั้นเมื่อมีการคลอดลูกในบ้านแล้ว คนในบ้านมักจะเชิญหมออาคมมาทำพิธี พร้อมกับล้อมสายสิญจน์รอบบ้านป้องกันอันตรายจากภูติ ผี ปีศาจ หรือใช้กิ่งไม้ที่มีหนามสะบะบกงเลือดป้องกันมิให้ปอบมากิน

อาการของคนที่ถูกปอบเข้าทำอันตรายนั้น จะมีอาการจุกเสียด ปวดท้อง กระวนกระวาย รักษาด้วยยาต่างๆ จะไม่หาย เมื่อดูที่ลูกตาของคนป่วย จะพบว่ามีอาการกลับเกลือกผิดปกติ เมื่อรู้ว่าวิญญาณปอบเข้า ต้องรีบไปเชิญหมออาคมมาทำพิธีไล่ปอบ ถ้าหมออาคมมีอาคมแก่กล้าน้อยกว่าปอบก็จะถูกปอบเยาะเย้ยลากกลางนา แต่ถ้าหมออาคมมีอาคมแข็งกล้ากว่าปอบ จะใช้วิธีมัดปอบ โดยเสกเส้นด้ายผูกข้อมือ ข้อเท้าและคอของคนป่วย หรือเสกปูนกินหมากป้ายคาตรอบข้อมือ ข้อเท้าของคนป่วย พร้อมทั้งสวดคาถาอุทิศ เป็นการสกัดวิญญาณปอบไม่ให้หนีออกไปได้ จากนั้นจึงเอาหัวโพลที่เหลาแหลมจิ้มไปยังส่วนต่างๆ ของคนป่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามข้อพับต่าง ๆ ซึ่งวิญญาณปอบมักหนีไปซ่อนอยู่ เมื่อจี้ถูกวิญญาณปอบคนป่วยจะร้องเสียงดังอย่างเจ็บปวดและร้องขอชีวิตจากนั้นแล้วแต่หมออาคมจะใช้วิธีการณานว่าจะทรมานแล้วปล่อยหรือจะทำลายทั้ง

ถ้าทำลายวิญญาณปอบทิ้ง คนที่เป็นเจ้าของร่างปอบจะต้องตายไปด้วย ดังนั้นส่วนมากหมอ
อาคมจะใช้วิธีการทรมานให้เจ็บปวดจะได้เซ็ดหลาบแล้วปล่อยไป โดยบังคับให้ออกทาง
ทวารหนักของคนป่วย เพราะถ้าออกทางทวารหนักวิญญาณปอบจะเสื่อมฤทธิ์ไม่สามารถทำ
อันตรายใครได้อีก และเชื่อกันว่าปอบและเจ้าของร่างมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก
เมื่อเจ้าของร่างตายแล้ว ปอบก็จะตายไปด้วย

กระสือ (เขมรเรียกว่า ฐูบี่ อ่านว่า ฐะมบหรือฐะมบ)

ตามความเชื่อของคนเขมร กระสือมีสถานภาพสูงกว่าปอบ เพราะว่ากระสือ
เกิดจากผู้ที่มิอาคมแก่กล้า ที่เรียนมนต์อาคมแล้วทำผิดข้อห้ามหรือไม่สามารถควบคุมมนต์
อาคมที่ตัวเองเรียนได้ ภาษาเขมรเรียกว่า ใบ้คฐูบี่ อ่านว่า แบกฐะมบ คือแตกกลายเป็น
เป็นกระสือ รูปร่างของกระสือหรือฐะมบ ก็มีลักษณะเป็นแสงเหมือนปอบ แต่ไม่ได้หากิน
ของโสโครกเหมือนปอบ ลูกของผู้เขียนเล่าให้ฟังว่า กระสือจะลอยขึ้นสูงกินขี้เหมหรือขี้
ควาเป็นอาหาร

วิญญาณกระสือไม่จำเป็นจะต้องสิงอยู่กับเจ้าของร่างเหมือนปอบเสมอไปผู้ที่มีอาคม
กล้าแข็งเมื่อรู้ว่าตนเองมิวิญญาณกระสือสิงอยู่ จะใช้มนต์อาคมย้ายกระสือนั้นไปอยู่ใน
ตลับหรือผอบที่บรรจุขี้ผึ้งก็ได้ แล้วเอาไปซ่อนไว้ตามค้ำคบไม้ใหญ่ เมื่อถึงเวลากลางคืน
วิญญาณกระสือจะออกจากตลับหรือผอบขี้ผึ้งไปหากินเอง และถึงแม้ว่าเจ้าของกระสือจะ
ตายไป แต่วิญญาณของกระสือก็จะยังอยู่ที่ตลับหรือผอบขี้ผึ้งนั้น ไม่ได้ตายตามไปเหมือน
วิญญาณปอบ ดังนั้นในสมัยเป็นเด็กผู้เขียนจึงมักถูกตักเตือนเสมอว่า ถ้าพบตลับหรือผอบ
ขี้ผึ้งเก่าๆ อยู่ตามค้ำคบไม้หรือในที่ลับตา ห้ามเปิดออกดูเด็ดขาด เพราะอาจจะได้รับ
อันตรายจากกระสือได้

มีกระสืออีกประเภทหนึ่งภาษาเขมรเรียกว่า ฐูบี่ถึร้ง อ่านว่า ฐะมบคุมร้ง แปลว่า
กระสือโสโครก เป็นหม้ออาคมประเภทหนึ่งไม่ค่อยทำอันตรายใคร เพียงแต่ชมชอบของ
โสโครกต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งซากศพมนุษย์จะชื่นชอบเป็นพิเศษ หม้ออาคมพวกนี้จะ
คอยดูว่าเมื่อมีคนตาย เขาจะเอาซากศพไปฝังไว้ที่ไหน หลังจากฝังศพได้ประมาณ 3-4 วัน
ประมาณว่าศพขึ้นอืดเต็มที่ หม้ออาคมจะแอบมาตอดตักสัดดูดเอาซากศพขึ้นมา เพื่อจะ
เอาน้ำเหลืองจากศพนั้นไปประกอบพิธี ด้วยเชื่อว่าจะมีความขลังเป็นพิเศษ บางท่านบอกว่า
หม้ออาคมพวกนี้จะดื่มกินน้ำเหลืองที่ได้จากซากศพนั้น บอกว่ามีรสชาติหอมหวานคล้ายน้ำ
ผึ้งและช่วยให้อาคมแข็งแกร่งขึ้นมาก

พวกที่ทำให้เกิดกระสือนี้มักจะเป็นพวกที่เรียนมนต์อาคมทางไสยดำมีความสามารถปล่อยของ(อาจจะเป็นกรรไกรเงิน กรรไกรทอง หนังสิวัวควาย หรือวัวธนู) ให้ออกไปทำอันตรายคนที่เป็นเป้าหมายได้ แม้จะอยู่ห่างไกลกัน (แต่ก็ต้องไม่ไกลจนเกินไป เพราะหมออาคมแต่ละคนสามารถบังคับของได้ในระยะจำกัด แล้วแต่ว่าใครจะมีพลังแข็งแกร่งเท่าใด) หากไม่ได้ปล่อยของออกไป พวกนี้ก็จะเกิดความรุ่มร้อน อยู่ไม่เป็นปกติสุข ถึงไม่มีเป้าหมายก็ต้องปล่อยของออกจากตัว แล้วของนั้นจะไปหาผู้เคราะห์ร้ายเอง คนโบราณจึงสั่งสอนว่าในเวลากลางคืนถ้าได้ยินเสียงอะไรผิดปกติ ห้ามทัก เพราะว่าถ้าอ้าปากทัก ของนั้นจะเข้าตัวและทำอันตรายได้

ลักษณะการประกอบพิธีทางไสยศาสตร์เขมร โดยเฉพาะทางไสยดำนั้นมักไม่ค่อยปรากฏว่ามีวิธีการทำอะไรทำไปแล้วจะเกิดอะไรขึ้น และคนที่ถูกของนั้นมีอาการเป็นอย่างไร ผู้เขียนจะยกตัวอย่างวิธีการทางไสยศาสตร์ แบบไสยดำสัก 4-5 ตัวอย่าง พอเป็นแนวทางศึกษา เพื่อทำความเข้าใจต่อไป

เสกกรรไกรเงิน กรรไกรทอง

เป็นไสยดำแขนงหนึ่ง หมออาคมสามารถปล่อยอาชุนีไปทำลายคนเป้าหมายได้ ในเวลาประกอบพิธีหมออาคมเตรียมเครื่องพิธีเสร็จแล้ววางกรรไกร(สมมติเรียกว่ากรรไกรเงิน กรรไกรทอง)บนพานข้างหน้า หมออาคมจะนั่งภาวนาคาถา พร้อมกับใช้ไม้เล็กๆ เคาะกรรไกรไปด้วย สวดเคาะๆ อยู่อย่างนั้นจนกรรไกรย่อเป็นขนาดเล็ก กระดิกตัวได้ และลอยไปหาคนเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว ระหว่างที่กรรไกรลอยไปจะมีเสียงหึ่งๆ คล้ายกับเสียงแมลงกู่บิน

เมื่อไปถึงที่หมายกรรไกรก็จะกลายเป็นแมลงเล็กๆ บินเข้าไปทางปากของคนที่เป็นเป้าหมาย ทำอันตรายภายในท้อง ทำให้เกิดอาการจุกเสียด เจ็บปวดครวดร้าว หรือปวดท้องอย่างรุนแรง ถ้ารู้ว่าถูกของต้องรีบหาอาจารย์ผู้ทรงมนต์อาคมแก่กล้ามาแก้ไขโดยเร็วที่สุด อาจจะให้มนต์อาคมหรือไชยาช่วย จึงจะรอดชีวิตเป็นปกติสุขได้ ถ้ามาช่วยไม่ทันหรือไม่มีผู้มาช่วย จะทำให้คนป่วยเลือดออกทางปากและทางทวารหนักเสียชีวิตได้

เสกหนังสือ หนังสือเข้าท้อง

เป็นไสยดำอีกแขนงหนึ่งที่มีผู้กล่าวถึงมากและได้รับการสอบถามอยู่เสมอ เครื่องประกอบพิธีและการประกอบพิธีคล้ายกับกรรไกรเงินกรรไกรทอง เพียงแต่หมออาคมใช้

หนังวัวหรือหนังควายตากแห้งขนาดใหญ่แทน โดยใช้วิธีสวดเป่า ๆ พร้อมกับใช้ไม้เรียวตีไปด้วย จนกระทั่งหนังนั้นหดเล็กลงเหลือนิดเดียว และกลายร่างเป็นแมลงกูปินไปหาคนเป้าหมาย เมื่อไปถึงแล้วหนังนั้นจะกลายเป็นแมลงขนาดเล็กบินเข้าไปทางปาก

อีก 2-3 วันต่อมา หนังวัวหรือหนังควายนั้นจะเริ่มขยายตัวขึ้น ทำให้คนที่ได้รับเริ่มรู้สึกถูกเสียดเจ็บปวดทรมานมากยิ่งขึ้นไปพร้อมกับการขยายตัวของหนังวัวหรือหนังควายนั้น นอกจากนี้จะมีอาการแน่นท้องแล้วอาจจะมีอาการเหนื่อยหอบหายใจถี่เร็วจนเหมือนจะขาดใจ เมื่อเกิดมีอาการเช่นนี้ ต้องรีบหาอาจารย์ผู้มีมนต์อาคมกล้าแข็งเท่ากันหรือกล้าแข็งกว่าหมออาคมที่ปล่อยของมาช่วยเหลือโดยด่วน อาจารย์ผู้มีมนต์กล้าแข็งอาจช่วยโดยใช้มนต์อาคมและผสมยาให้กิน ให้อาเจียนออกทางปากหรือถ่ายออกทางทวารหนัก คนป่วยนั้นจึงจะรอดปลอดภัยเป็นปกติสุขได้ มิฉะนั้นคนป่วยจะเจ็บปวดทรมานจนเสียชีวิต

ใช้เส้นไหม เข็ม หรือเข็มหมุดทำอันตราย

หมออาคมปั้นหุ่นเป็นรูปคนที่เป็นเป้าหมายด้วยแป้ง แป้งมันหรือด้วยไม้อ่อน เมื่อทำพิธีต่างๆ เสร็จเรียบร้อยแล้ว หมออาคมจะเสกอาวรุทั้ง 3 คือ เส้นไหม เข็มและเข็มหมุด ใช้เข็มหมุดปักบริเวณส่วนหัวของหุ่น ใช้เข็มปักบริเวณหน้าอก เอาเส้นไหมยัดใส่บริเวณท้องขณะประกอบพิธีคนเป้าหมายจะรู้สึกปวดที่บริเวณส่วนหัว หน้าอกและท้อง ดิ้นทุรนทุรายอย่างทรมานก่อนที่จะขาดใจตาย

บางครั้งหมออาคมไม่ได้ทำพิธีให้เจ็บปวดและตายทันที แต่จะทำในลักษณะคล้ายยาสั่ง คือประกอบพิธีทุกอย่างเหมือนข้างต้น แต่กำหนดไว้ว่า ให้คนเป้าหมายไม่เป็นอะไร จนกว่าจะกินเนื้อหมู เมื่อประกอบพิธีเสร็จคนเป้าหมายนั้นจะยังไม่รู้สึกอะไร จนเมื่อได้กินเนื้อหมูแล้วนั้นแหละจึงจะเกิดอาการต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

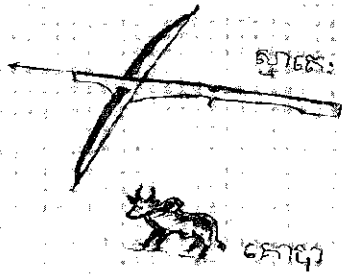
วัวธนู ควายธนู

คำนี้คนไทยเราเรียกกันจนติดปากว่า วัวธนู หรือควายธนู ด้วยเข้าใจว่าคำว่า “ธนู” เป็นคำแสดงความหมายพิเศษของวัวหรือควายอาคม แต่ความจริงแล้ว คำว่า “วัวธนู” มีความหมายถึงวิธีการทางไสยศาสตร์ 2 ประเภท และมีการทำพิธีที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน แบบหนึ่งใช้วัวอาคม อีกแบบหนึ่งใช้ธนูอาคมในการทำอันตรายคนเป้าหมาย เขมรเรียกว่า ฤๅษะ ฤๅษะ อาน่า โกบา สนาตะ หมายถึง วัวตัวผู้หรือวัวพ่อพันธุ์ กับหน้าไม้ ในภาษาเขมรเองก็นิยมเรียกเป็นคู่รวมกันเหมือนภาษาไทย แต่ในเวลาประกอบพิธีจริงๆ แล้ว หมอ

อาคมต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง

การใช้วัวอาคมทำอันตรายคนเป้าหมายนั้น หมออาคมจะใช้ดินเหนียวปั้นเป็นรูปวัวตามกรรมวิธีเฉพาะที่ร่ำเรียนมาตามขั้นตอน (เขมรใช้วัวอย่างเดียว แต่ไทยใช้ได้ทั้งวัวทั้งควาย) ในเวลาใช้ หมออาคมจะสั่งให้วัวอาคมนั้นไปขวิดคนเป้าหมาย ถ้าไม่มีอาจารย์ผู้ทรงมนต์อาคมแก่กล้ากว่ามาช่วยไว้ทัน คนเป้าหมายก็จะเสียชีวิตได้

ส่วนการใช้ธนูอาคมนั้นอาจใช้หน้าไม้แทนกันได้การประกอบพิธีและเครื่องประกอบพิธีจะเป็นแบบฉบับของตัวเองแต่ละสำนัก ส่วนที่มีลักษณะคล้ายกันคือ มักจะปั้นหุ่นคนเป้าหมายด้วยแป้ง หรือวัสดุอื่นๆ ที่อ่อนๆ หมออาคมจะร่ายมนต์อาคมเป็นเวลานานมาก เพื่อจะให้บังเกิดผลที่ตัวเองต้องการมากที่สุด พร้อมกันนั้น ก็มีการอัญเชิญครูบาอาจารย์ให้มาช่วยเหลือในการประกอบพิธีนี้ด้วย เมื่อหมออาคมร่ายมนต์เสร็จสรรพเรียบร้อยแล้ว ก็เอาลูกศรใส่ที่ธนูหรือหน้าไม้เล็งไปยังหุ่นคนเป้าหมายนั้น อาจจะมีทั้งหัว หน้าอกหรือท้องก็ได้ตามความปรารถนา ในขณะที่ประกอบพิธียิงธนูหรือหน้าไม้ นั้น ที่บ้านของคนเป้าหมายจะเกิดมีเสียงดังลั่นสนั่นหวั่นไหวคล้ายเสียงฟ้าผ่าคนเป้าหมายจะรู้สึกเจ็บบริเวณบริเวณต่างๆ ที่หุ่นนั้นถูกยิง เหมือนถูกยิงด้วยลูกศรจริงๆ บางครั้งถึงกับสลบ บางครั้งตายไปเลยก็มี

ภาพวัวธนู และหน้าไม้อาคมสำหรับประกอบพิธี

การเขียนเรื่องไสยศาสตร์เขมรครั้งนี้ มิได้เป็นไปเพื่อโฆษณาชวนเชื่อให้ผู้อ่านลุ่มหลงและมีได้ยืนยันว่าทุกอย่างเกิดขึ้นจริงตามที่เสนอเพราะบางเรื่องผู้เขียนมีประสบการณ์ตรง บางเรื่องฟังจากคำบอกเล่ามาอีกทอดหนึ่ง บางเรื่องค้นคว้าได้มาจากตำรา ข้อเขียนนี้จึงเป็นเพียงแต่เสนอไว้เพื่อให้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้ที่จะสนใจศึกษา เพราะว่าเป็นตำราวิชาทางไสยศาสตร์แล้ว ไม่ใช่ว่าใครรู้วิธีการแล้วจะทำได้หมด ทุกอย่างต้องมีครู ต้องมีการฝึกฝน มีความมุ่งมั่น และต้องมีพลังจิตที่กล้าแข็งจึงจะสามารถทำได้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ชลอ อุทกภานัน, พ.ต.อ.. แวนส่องจักรวาล. พระนคร : โรงพิมพ์ประเสริฐอักษร, 2512.

ทัศนีย์ สุจินะพงษ์, เรืออากาศโทหญิง. การใช้ไสยศาสตร์ในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน
วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. 2516.

เทพย์ สาริกบุตร. วิชาคงกระพันชาตรี. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญกิจ, 2522.

บุญล้อม เต็มบุตร, พระมหา. รายงานเรื่อง การเปรียบเทียบเรื่องกระสือและปอบไทย-เขมร.
เอกสารอัดสำเนา. 2543.

พลุลวง. รหัสวิทยา พลังเร้นลับ ที่มาของอาถรรพ์และอำนาจเร้นลับ. กรุงเทพฯ : เอลโล่การ
พิมพ์, 2535.

วิเทศกรณีย์. คานาเลขยันต์ 108. พระนคร : เอเชียการพิมพ์. มปป.

ส. ศิวรักษ์. พุทธกับไสยในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, 2538.

ภาษาเขมร

เชษฐ ภู็ณ. ក្រុងឯកសារស្ថិតិ ប្រពៃណីនិងទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ. ក្រុងភ្នំពេញ: រោងពុម្ពព្រឹត្តិ, 2543.

ង៉ា ថៃ. ក្បួនស្នេហស្នង់ និង វិធីផ្សំថ្នាំ. ពេទ្យពេទ្យបេតិកភណ្ឌ 2, ភ្នំពេញ; បណ្ណាភារកម្ម, 2515.

សុង ស៊ីវ. ជំនឿចាស់មនុស្សថ្មី. ភ្នំពេញ: បណ្ណាភារដឹង-ចៅ-ហួត, 2508.